

Forsvarsdepartementet
Pb 8126 Dep
0032 Oslo

Vår sak nr: 1362/09-GV Arkivnr: 701/729 Deres ref: 2009/02223-3/fd I 4/soh/mcr Dato:12.11.2009

UTKAST TIL FORSKRIFT OM OPPFØLGING OG ERSTATNING FOR PERSONELL SOM TJENESTEGJØR ELLER HAR TJENESTEGJORT I INTERNASJONALE OPERASJONER, ENDRINGER I FORSKRIFT OM ERSTATNING FOR PSYKISKE BELASTNINGSSKADER SOM FØLGE AV DELTAKELSE I INTERNASJONALE OPERASJONER M.V., OG UTKAST TIL FORSKRIFT OM SÆRSKILT KOMPENSASJONSORDNING FOR PSYKISKE BELASTNINGSSAKDER SOM FØLGE AV DELTAKELSE I INTERNASJONALE OPERASJONER - HØRINGSSVAR

NOF og NTL er generelt positive til høringsforslaget, men ser samtidig enkelte utfordringer.

Rett til oppfølging

Forslagets bestemmelser om rett til oppfølging preges av *uklare vilkår*. Ett eksempel er § 4, 4. ledd som gir rett til psykiatrisk og psykologisk oppfølging "*dersom personellet kan ha forventet nytte av helsehjelpen og kostnadene står i rimelig forhold til tiltakets effekt.*" Utformingen av vilkåret er neppe egnet til å gi den ønskede trygghet for personellet. Det vil være uforutsigbart for den enkelte om denne har en rett eller ikke.

Innholdet i oppfølgingsretten vil i praksis være bestemt av hvilke ressurser som er tilgjengelige og hvordan de settes inn. Arbeidet med oppfølging av St. meld. nr. 34 kap. 8 må forseres, slik at oppfølgings tiltakene er på plass på det tidspunktet forskriften trer i kraft.

Vi setter pris på at høringsbrevet legger stor vekt på at det skal utvises fleksibilitet mht. oppfølging, også ut over ettårs fristen. Det er videre positivt og hensiktsmessig at reisekostnader skal dekkes, - Forsvaret har en egeninteresse av å opparbeide seg et bredere erfaringsgrunnlag innenfor en rekke lidelser og skader.

Objektivt erstatningsansvar

Forslaget løser utfordringen med tariffavtaler som delvis dekker virkeområdet til forskriften, ved å la tariffavtalen definere *nivået* på erstatningen.

Løsningen med tariffavtalen som norm for nivået på ytelsene etter forskriften, vil gi organisasjonene mulighet til å påvirke utviklingen av området over tid. Det er også positivt at man raskt vil oppnå likebehandling av personer som får definert en yrkesskade (og vil omfattes av Protokollen av 16. mai

2000) og personer som blir syke/skadet og ikke oppfyller kravet til yrkesskade (ex. personell med psykiske belastningslidelser.)

NOF og NTL ser imidlertid at utformingen av dagens tariffavtaler ikke i tilstrekkelig grad tar inn over seg arten av Forsvarets virksomhet i internasjonale operasjoner. Forståelsen av at Forsvaret driver en særegen virksomhet, og hvilket skadepotensiale og skadebilde dette kan medføre, har endret seg betydelig de senere årene. Deltakelse i internasjonale operasjoner er av større omfang og mer omtalt, og det totale antallet norske deltakere øker stadig.

NOF og NTL konstaterer at dagens modell som gir en erstatning for tap på inntil 65 G ved 100 % ervervsmessig uførhet, og redusert beløp ved lavere uføregrad, i stor grad forfordeler personer som blir skadet/mottar erstatning ved høy alder i forhold til de som blir skadet og mottar erstatning i ung alder. Dette mener vi er svært uheldig. Et trekk ved Forsvarets virksomhet i internasjonale operasjoner er at en stor del av deltakerne er svært unge. Mange har ikke sivil utdannelse eller et sikkerhetsnett i form av annet arbeid å "falle tilbake på". Det er avgjørende at denne gruppen sikres på en god måte. NOF og NTL mener at erstatningen bør utformes slik at den delvis avhenger av hvor mange år som gjenstår til alderspensjon.

NOF og NTL mener den foreslåtte løsningen med periodiske ytelser ivaretar våre krav til periodiske utbetalinger. Det er positivt at ordningen med periodiske ytelser støttes opp med et skattepåslag for å gjøre valget mellom oppgjørsformene reelt.

Vi mener videre at erstatningsbeløpet bør indekseres på en god måte. Vi legger til grunn at en stor del av de som vil få behov for ordningen er unge mennesker med mange år igjen til pensjonsalder. Det er avgjørende at disse sikres mot fattigdom, noe som vil kunne bli resultatet med en dårlig indeksering over et betydelig antall år.

Særskilt kompensasjonsordning

Det foreslås en foreldelsesfrist for saker etter denne ordningen, der psykiske belastningsskader som er påført før forskriftens ikrafttredelse foreldes tidligst tre år etter ikrafttredelsesdato. Formuleringen er uheldig, - i mange tilfeller vil det enten være vanskelig å knytte en slik skade til ett bestemt påføringstidspunkt. Videre er det slik at disse skadene ofte viser seg først flere år etter endt tjeneste. NOF og NTL mener foreldelsesfristen i stedet må knyttes til tidspunktet for når skaden blir konstatert. Foreldelse må være avhengig av at FD påberoper seg foreldelse og praksis her bør ikke være streng.

Forslaget legger opp til at ordningen skal gjelde kun for militært personell, i motsetning til den objektive erstatningsordningen som skal gjelde både sivilt og militært personell.

Det er klart at det er militært personell som i hovedsak har behov for ordningen. I og med at ordningen også gjelder personell som har vært ute i nyere tid, helt fram til det objektive erstatningsansvaret trer i kraft, bør den også omfatte sivile. Beordringsplikten for sivile ble innført i 2005. De sivile som har vært ute har hittil reist frivillig, men det samme gjelder også de aller fleste i militære stillinger som har reist ut. NOF og NTL ser ingen grunn til at ikke ansattgruppene skal likebehandles.

NOF og NTL mener at personer som allerede har inngått forlik med Forsvaret, må gis adgang til å få prøvd sine saker etter det nye regelverket. Dette vil bidra til å styrke regelverkets betydning som en opprydning og et oppgjør med "gamle synder". Et signal om likebehandling innenfor gruppen av gamle saker vil også bidra til å styrke ordningens betydning – og dermed bidra til å styrke Forsvarets omdømme som seriøs

arbeidsgiver.

Vi slutter oss til forslaget om en partssammensatt klageinstans.

Vi merker oss FDs adgang til å foreta mindre justeringer i forskriften. Det forutsettes at dette skjer i rundskrivs form slik at det til enhver tid er knyttet åpenhet til forvaltningen av forskriftene.

Kravet til "vesentlig endring" i forhold til den særskilte kompensasjonsordningen må ikke praktiseres strengt. Det er kjent at den typiske person med psykisk belastningsskade ikke umiddelbart faller ut av arbeidslivet, men at sykdomsbildet forverres gradvis. Dette gjør det viktig å tilrettelegge adekvate behandlingstilbud. Dersom tilbudet mangler vil dette kunne bidra til økt arbeidsuførhet.

Vi forutsetter at organisasjonene får delta i prosessen ift. utforming av mandatet til den særskilte kompensasjonsordningen og det objektive ansvaret.

Billighetserstatning for psykiske belastningsskader

NOF og NTL støtter lovforankringen av forskriften.

Vi ber departementet vurdere å legge opp løpet for å fremme krav, slik at den skadde *først* melder skaden som yrkesskade til NAV. Rutinene bør legges opp slik at NAV etter hvert får et grunnlag som gir oversikt over antallet psykiske belastningsskader etter internasjonale operasjoner. En slik framgangsmåte bør legges opp slik at den virker forenklende både for den erstatningssøkende, NAV, SPK og spesialisthelsetjenesten.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

NORGES OFFISERSFORBUND

Guro Vadstein

Eigil Jespersen